

In elke Waterspiegel vragen wij een gastcolumnist zijn of haar visie te geven op een actueel thema.

Drinkwater en klimaatverandering

Bij alle locaties in Nederland waar oppervlaktewater wordt gewonnen voor drinkwater (40% van ons drinkwater wordt uit oppervlaktewater gemaakt), staat de waterkwaliteit onder druk als gevolg van klimaatverandering. Het goede nieuws is dat maatregelen mogelijk zijn. Een belangrijke voorwaarde is wel dat de verschillende betrokken partijen ook allemaal hun steentje bijdragen aan deze maatregelen.

Om wat voor klimaateffecten gaat het eigenlijk? De verschillende klimaatscenario's voorspellen een toename van droge periodes. De hoeveelheid water die door de rivieren stroomt, neemt dan af. Doordat de concentraties van vervuilende stoffen uit de lozingen minder worden verdund, is de invloed van lozingen op de waterkwaliteit dan veel groter. Dit leidt tot een slechtere kwaliteit van het water. Andere effecten zijn temperatuurstijging en verzilting door zeespiegelstijging. Er zijn dus maatregelen nodig om het oppervlaktewater in de toekomst geschikt te houden als bron voor drinkwater. Dit vormde de uitkomst van een studie van RIVM en Deltares uit 2012. De studie kreeg veel aandacht in de media en leidde ook tot vragen over de omvang van de effecten van klimaatverandering op bronnen voor drinkwater. Is het onderzoek niet te pessimistisch? Zitten er niet heel veel aannames en onzekerheden in de berekeningen, die ook heel anders uit kunnen pakken?

Dit was voor het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) reden om in 2013 een vervolgonderzoek in te stellen. Het RIVM heeft samen met Deltares, KWR Watercycle Research Institute, waterbeheerders, drinkwaterbedrijven en de rijksoverheid in kaart gebracht wat per innamepunt de specifieke risico's zijn en welke maatregelen kansrijk zijn. Hiervoor zijn per innamepunt werksessies georganiseerd met alle betrokken partijen in het gebied. Hierbij kwam een scala aan maatregelen naar voren; van beleidsmaatregelen (aanpassingen in het toelatings- en vergunningenbeleid) en aanpassingen in het watersysteem, tot het uitbreiden van de zuivering door de drinkwaterbedrijven. Een combinatie van deze maatregelen is het meest effectief, ook omdat op de meeste innamepunten meerdere knelpunten als gevolg van klimaatverandering aan de orde zijn én deze per innamepunt kunnen verschillen. Dit betekent ook dat er niet één partij is die er alléén voor kan zorgen dat de drinkwatervoorziening volledig klimaatbestendig is. Samenwerking is dus van groot belang om dit te bereiken.

Wat mij opviel tijdens de werksessies, was dat de betrokken partijen zeer bereid zijn om informatie te delen en met elkaar na te denken over mogelijke maatregelen. Zonder daarbij problemen 'over de schutting te willen gooien'. De conclusie dat een combinatie van maatregelen het meest effectief is, was daarbij de rode draad. En hoe kan het ook anders: Nederland, polderland. Samenwerken doen we graag, in ieder geval praten over samenwerking. Klimaatverandering kan daarom dus ook als vliegwiel functioneren om samenwerking in de waterketen een verdere impuls te geven.

De vraag is hoe je deze openheid en dit enthousiasme kunt vasthouden wanneer het proces een stapje verder gaat, namelijk naar verdere uitwerking, keuzes maken en doorvoeren. Daarbij spelen ook andere belangen een rol en moet worden gezocht naar een maatschappelijk verantwoorde keuze. Ik denk dat het voornaamste is: helder en transparant zijn over de genomen stappen en afwegingen en dit uitdrukken in het concrete effect wat van deze stappen wordt verwacht. Bijvoorbeeld de mate waarin ze bijdragen aan de toekomstbestendigheid van bronnen voor drinkwater. Misschien een open deur, maar toch: kijk eens om de hoek, een ander gezichtspunt levert een wereld aan inzicht!

Column

Susanne Wuijts
Adviseur Drinkwater
Centrum Duurzaamheid,
Milieu en Gezondheid
Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu (RIVM)